

B. 2885.

Käsiraamat
Rehepeksu garnituride
juhtidele.

Kirjutanud P. Saretok.

Hind 20 kop.

Trükitud H. Awiksoni trükikojas Wiljandis.

Põllumeeste Ühisus „Koit“

on selleks asutatud, et ühisuselt tõiti põllutöö tarbeaineid tellida ja oma põllu- ja karjajadusi ühiselt müügile toimetada. Et weitejed ühisused selles asjas suuremat ära ei juuda teha, on Põllumeeste Ühisuse „Koit“ põhjusliri nõnda koostu seatud, et jee suureks ülemaalisteks ühisuseks kaswada võib. Ühisuse liikmetel ei ole rohkem wastutust kui sisse makstud rahaga (põhjusliri § 4). Et linna äri- ja rahamehed ühisust oma mõju alla ei kutsuks, võib ühisuse liikmeteks ainult tegelikud põllumehed olla (põhjusliri § 9). Ühisuse korralduse asjaajamisel kindlustuseks seisab ühisuse tegewus pääle oma rewidentide weel ühistegewuse Büro ja Põllutöö ja Maaparanduse Väärakatsuse kontrolli all. Ka annab põhjusliri § 56 rewideerimise õiguse igale liikmele.

Põllumeeste Ühisus „Koit“ on oma esimese tegewuse aastal juba mõndagi suutnud korda jaata. Meie võime kaswab aga järjest liikmete hulga ja oma kapitali kaswamisega.

Põllumehed, ühinegem uue korralduse liikmeks astumise, siis ei pruugi meie oma kaup, nagu lina, mitte iga palutawa hinna eest ära anda, waid võime selle eest nõuda, mis ta väärt on. Nõudajamuuti on ühiselt kergem oma karjajadustele paremaid turgu muretseda. Ühisust müües oleme ja jääme ilka waheltkaupleja mõju alla.

Meie võime oma sissetulekuid mitme wõrra suurendada, kui seemnewilja kasvatama hakkame ja nuumloomade ajemise suguloomi kasvatame ja müügile saadame. See on kergesti võimalik, sest meie külje all on lai Wenemaa, kes järjest rohkem suguloomi ja hääd wiljaseemet tarvitab, ja walitsuse abiga ka palju osta jaksab. Seemnewilja ja suguloomi ei wõi meie aga mitte waheltkauplejate kaudu turule jaata. Suurem kasu lähets waheltkaupleja kaudu ja wõltsimiste tõttu omandaks meie kaup päälegi weel halwa kuulsuse.

Meie peame ühinema, jeda nõuab meie tulewik.

Põllumeeste Ühisuse „Koit“ juhatus.

B. 2885.

Käsiraamat

Rehepeksu garnituride juhtidele.

Kirjutanud P. Saretok.

Wiljandis,
Trükitud H. Awiksoni trükikojas.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

45636

Õesjõna.

Et viimajel ajal, rehepeksu ühisusi asutades, iga aastaga rehepeksu garniturisi rohkesti tarvitusele võetakse, on osavateist masinajuhitidest suur puudus, nii et masinate juhtimist täitsa vilumata isikute kätte usaldama peab.

Särgnewad juhatused olgu nende ja masinate omanikudele näpunäiteks, kuidas rehepeksu masinatega ümberkäia tuleks.

Kui masin korralikult ei tööta, ehk tema juures sagedaid rikkiminekuid ette tuleb, siis on selle juures süüdi masinajuht, aga mitte ialgi masin. Minult loomulikku ära kulumist ei võdi masinajuhi arvesse panna. — Rehepeksu masina ja lokomobiliga asjalit ja hoolas ümberkäimine on niisama tähtjas, kui nende otstarbekohane ehitamine. Teadmatus ja hoolimatus rehepeksu masinate juhtimises võib suurt kahju ja hädaohu tuua. Niisama tarvilik on teada, mis hädaohu korral õnnetuse ärahoidmiseks ette võtma peab.

Masina-juhiks valitagu hoolas ja kohusetruu isik, kellele teraw kuulmine ja nägemine puududa ei tohi.

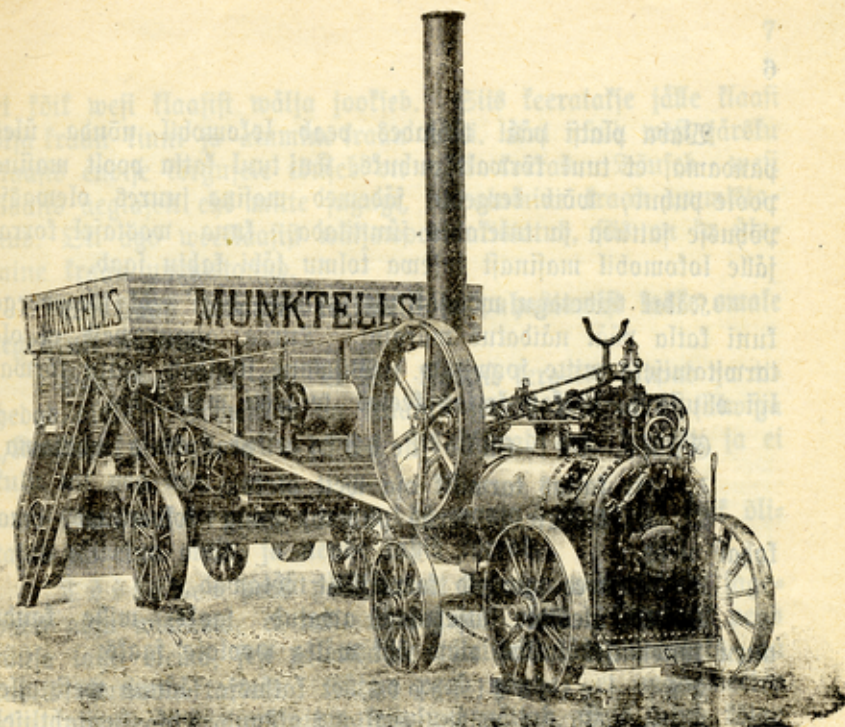
Viina ja õlle tarvitamine olgu masinatega töötades kõvasti keelatud.

Kõige väiksemal eeskitusel võivad pahad tagajärjed olla.

Tarwitage ainult hääb ja puhast õli.

Masinat ei tohi millaški enne käima panna, kui mutred ja kruvid kõik järele waadatud ei ole.

Paalmine masina juures olgu keelatud, et masinajuht iga eba häält kohe ära kuuleks.

Lokomobil.

Lokomobiliks nimetatakse jõumasinat, milles aurukatal ja aurumasin ühte ehitatud on, nagu neid rehepessi masinate ümberajamiseks tarvitatakse.

Lokomobil peab kõwa koha päale digeste älesseatama.

Kõida nõvri otja üks mutrewõti ja laste teda mööda hooratast alla rippuda, siis on kohe näha, kas lokomobil loobis on. Ka peab lokomobili hooratas peksumajina rihma scheibiga ühes joones olema. Wastasel korral jookseb suur rihm wiltu scheibide pääl ja saab selle teine äär wäljarenitatud ja sellega ka ühtlasi suur rihm rikutud.

woolaw wefi kustusab küll tule ära ja on sellega juurem õnnetus kõrvaldatud, kuid oma jagu kahju sünnitab see siiski. Kõikide jahtumise tõttu lijub katla küttepinna plekk ennast kofku, mispärast torud ja needi kohad lahti minna võivad.

Kui õhtu tuli ahjust kustatud saab, peab õhuluuk täitsa kinni pandama, et õhu woolu kütteruumi takistada ja katla tule pinna häkilist jahtumist ära hoida.

Umbes tund aega päale töö lõppu, kui wefi katlas juba rahulikult seisab ja weel mõni auru rõhlu on, awa katla põhja kraan ja lasse jelle kaudu wett wälja woolata, nii et wee pind katlas umbes 1 1/2 tolli langeb. Seda toimetage iga õhtu. Weega katlasse sattunud mustus saab jell teel korralikult wälja uhitud, mispärast katla pesemist nii sagedasti ette võtta tarwis ei ole. Enne töö seismajätmist tuleb katlasse niimõrd wett rohkem juure pumbata, kui kõntja wäljauhtumiseks tarwis on, nii et katlasse tarwilik osa wett järgmiseks päewaks alles jääks.

Weepump ei tööta korralikult: 1) kui pumba torud õhtu läbi lajewad, 2) kui ventiliid enam tihedad ei ole, sest nende wahel on kõntja sattunud, wõi on liialt kulunud, 3) ka torude ummistamine wõib mõnikord ette tulla.

Kütteaine kofkuhoidmise pärast on soovitatav, et katlasse pumbatav wefi soe oleks. See ei tohi aga liiga palaw olla, siis ei tööta pump korralikult.

Weepumpa käima panneb awa pumba katse kraan, et pumbasse sattunud õht wälja pääseks. Niipea kui pump korralikult töötama hakkab, leera kraan jälle kinni.

Weeseisu näitajad klaasid ja nende kummid, manomeetrid, kraanid, wiled, torud;

Käsiprintsid tule kustutuseks.

✱✱ Rihma waha ja rihma määret soovitab ✱✱

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

Kui wefi katlas wahutab, siis läheb wefi auruga ühes masina käimisel tsilindrisse, takistab masina käiku ja rikub käigu ühetajadust. Kui wett liiga palju tsilindrisse satub, wõib see kardetawgi olla, nii et tsilinder katki läheb. Kui wefi katlas väga wahutab, wõib wett auruga liiga palju kaasa minna, nii et weest pundus tuleb. Wee wahutamine katlas on sellest tunda, et wefi weelkassis väga rahutumaks läheb, ja aurumasina tsilindres kloopima hakkab. Wahutamist wõib takistada ehk ometi wähenemada, kui auru ventili kinni pannakse ja wett juure pumbatakse.

Soolitse selle eest, et wefi iialgi tsilindrisse ei sattuks.

Manometer ei ole enam korras ja tema asemele peab uus muretsetama, kui näitaja nulli päale ei lange, manometert auru rõhu alt wabastades.

Häbäkaitse ventiliid peawad nii palju raskestatud olema, et nendest aur enne wälja puhuma ei hakka, kui manomeetri näitaja üle punase kriipsu läheb. Sagedasti juhtub, et häbäkaitse ventiliid ilma raskestust wähenemata, auru wälja puhuma hakkawad, ka siis, kui manomeetri näitaja weel punase kriipsuni tõusnud ei ole. Sarnasel juhtumise on ventiliide wahel mustust sattunud. Et mustust kõrvaldada, peab ventiliisi keerama, kuni auru pidama hakkawad. Kui aga ventiliide ehitus neid keerata ei luba, peab neid ülesse ja alla liigutama, kuni pidama hakkawad. Kui ka siis ventiliid tihedaks ei jää, peab neid, kui katal jahtunud, ihumise (ileifimise) tihedaks tegema. Katla pesemise korral peab ka häbäkaitse ventiliisi puhastama ja korraldama.

Kreissaed, Gatteri saed, Kreissae wõllid,

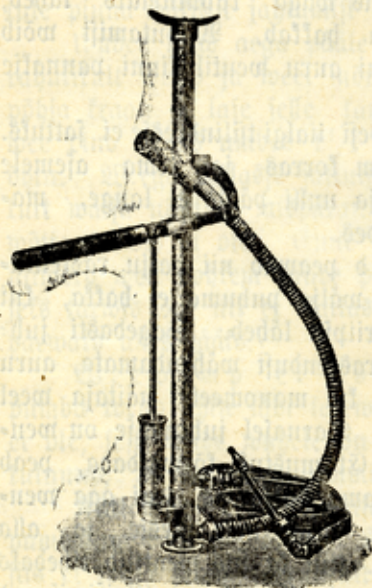
laastu hõowli raud osad,

wäikesed walmis weskid ja wes kiosad ja 1. sorti wes kikiwi walamise materjali soovitab

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

Katla pesemine peab ette võetama umbes 20-nel tunnilise tööpäeva järele, kui katlas ainult jõe ehk tiigi vett tarvitati. Kaevu vett tarvitades peab seda iga 10 päeva pärast kordama. Pesemine tuleb ette võtta, kui katla täitsa jahtunud on. Vesi lastakse põhja kraani kaudu välja ja avaldada kõik puhastuse luugid.

Käsiprits katla pesemiseks ja tule kütutamiseks.

Uhu ja torude ümber, see on, tulepinna vastu, kogub katlakivi, mis tarvitatud veele olevast lubja oolusest sünnib. Pakk katla kivi kord talistab kütumist ja tuli hakkab kahjulikult katla küttepinna peale mõjuma. Katla kivi tuleb selleks määratud haagiga lahti deruda ja veega välja uhtuda. Veega uhtumiseks on kasulik väikest käsipritsi tarvitada.

Väike käsiprits peaks igal rehepelsu garnituril kaasas olema, et ka tuleõnnetuse korral sünnis kaitseriist käepärast oleks.

Pärast katlakivi ja kändja välja uhtumise peab puhastuse luugid hoolikalt kinni panema. Tihenduseks võib tarvitada aspet pappi ehk nõõri, mis

Käsiprits

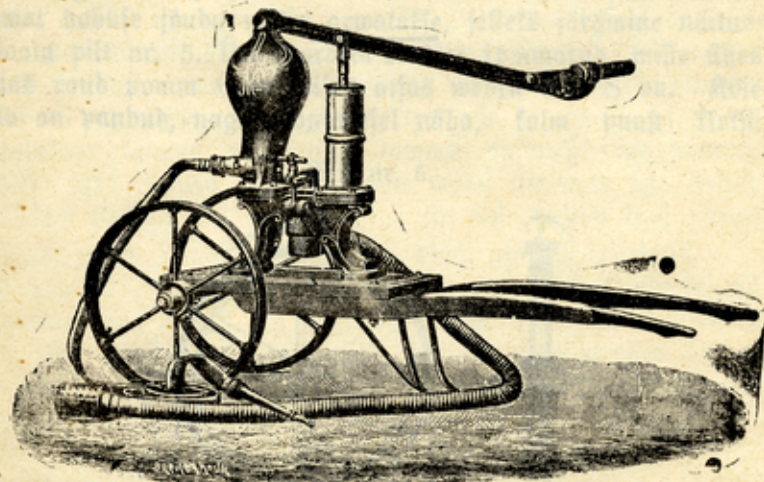
wiskab weejuga lühikese toruga kuni 3 pangi ^{minutis} ~~lühikes~~ Kaalub 25 naela, seega kerge garnituriga kaasas vedada. Maksab 32 rubla. Soovitab

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

enne grafit-pastaga kofku võida tuleb. Tihenduseks wärnitat ja miniumi tarvitada ei ole mitte soovitatav, sest et viimasega tehtud tihendus katla külge kinnub, mille ärapihastamine kerge ei ole. Katla pesemist ei tohi mitte tähtsusetaks asjaks pidada, mida ka tegemata võiks jätta. Katla puhastusest oleneb tema kestvus ja küttematerjali tarvidus.

Lofo-mobili seisma jättes peab enne auriventili kinnipanemist tsilindri kraanid avama. Sedasama peab ka masinat käimapanes tegema, et tsilindresse kogunud vesi välja

Tulekütutamise ja katla pesemise prits.

Ülemal olew prits

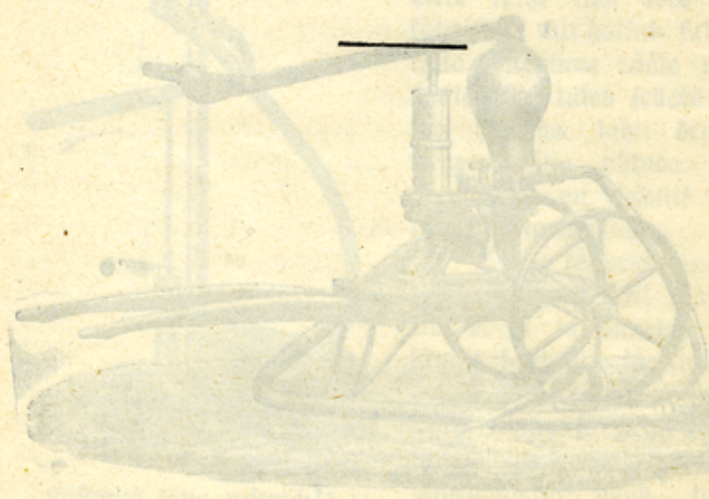
mida kerge garnituriga kaas võtta. ja millega katla pesemist kerge toimetada, maksab 2 tolli jä. tsilindriga 35 rbl. ja 2 1/2 tolli jä. tsilindriga 55 rbl. soovitat

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

puhutud jaaks. Kui lokomobil peksumasina töötab, hakkab, peab auruventil aegamööda ettevaatlikult avatama.

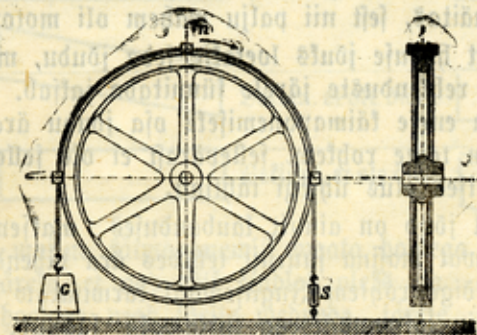
Tööd lõpetades peab tingimata wee pumba kraanid lahti keerama ja pumpa natuke ilma weeta töötada lastama, et pumbasse jäänud wett kõike wälja ajada. Riipea kui wefi pumbasse jääb ja õõse külme tuleb, nii et wefi jääks külmetab, lähed pump lõhki, sest wefi paisub jääks külmetades. Ühest kraadist külma on küllalt et suurt kahju sünnitada.

Tegew, Indiciert ja Nominal hobuse jõud.

Tegew hobuse jõud. Kuidas motori eht aurumäšina tegewat hobuse jõudu wälja arwatakse, selleks järgmine näitus: Waata pilt nr. 5. Üle hooratta on kõis tõmmatud, mille ühes otsas raud pomm G ja teises otsas wedru taal S on. Kõie alla on pandud, nagu joonistusel näha, kolm puust kloisi.

Pilt nr. 5.

„Dynamomeeter“ eht näitlik joonistus tegewa hobuse jõuu wäljaarwamiseks.

Hooratta tiirude arwu tähendame . .	N=ga.
lõbimõõtu . . .	D=ga (meetrites).
Kõie . . .	d=ga
Pommi raskust . . .	G=ga kilogrammides.
Kui palju wedru taal näitab . . .	S=ga

Tegewat hobuse jõudu arwatakse järgmise formeli abil ;

$$N = \frac{3,14 \times (3+3) \times \pi}{66 \times 75} (G-S).$$

Mäitufeks: Pomm G kaalub 35 kilogr.; vedrufaal S näitab 6,5 kilogr.; hooratta läbimõõt D on 1000^m/m ehk 1 meeter, kõie läbimõõt d—12^m/m ehk 0,012 meetrit. Motori tiirus, see on hooratta tiirude arv n minutis=350.

$$N = \frac{3,14 \times (1,012) \times 350}{60,75} \times (35 - 6,5) = \frac{3,14 \times 1,012 \times 350}{4500} \times 28,5 = 7,05$$

tegemat hobuse jõudu.

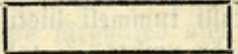
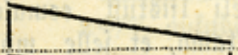
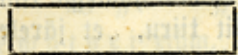
Hooratta ümbermõõt on tema läbimõõdust 3,14 korda suurem, sellepärast kasvatame hooratta ja kõie läbimõõtu 3,14-ga ja viimati veel motori tiiruse arvuga 350. Nüüd teame, mitu meetrit hooratta pind minutis liikunud on. Et minutis 60 sekundit on, sellepärast jagame saadud summat 60-ga ja 75-ga, et ühe tegema hobuse jõu määraks 75 kilogrammi on. Saadud summat kasvatame pommi raskusega, millest aga enne nii palju mahaarvama peame, kui palju vedru kaal näitab, sest nii palju vähem oli motoril vedada.

Indicert hobuse jõuks loetakse seda jõudu, mida jõumasin tehniliste rehendusete järele sünnitada jaksab. Et aga iga jõumasin oma enese käimapanemiseks oja jõudu ära tarvitab, ja üks vähem teine rohkem, sellepärast ei ole sellel jõu arvamisel tegelises elus ühtegi tähtsust.

Nominal jõud on ainult kaubanduses maksu nimetus, millega teatavat masina suurust tellides ära tähendatakse. See nimetus on kõige rohkem Inglismaal tarvitata ja jääb ka meile rehepeksi lokomobilidega tuttavaks saanud. Selle jõu kindlat määra ei ole võimalik ei teoreetiliselt ega tegelikult kindlaks määrata, mispärast see jõu nimetus jõumagina suure kohta täitsa tähtsusetu on.

Rehepeksumasin.

Nõndasamuti kui lokomobil, peab ka peksumasin kõwa koha peal digesti ülesse seatama ja rattad weeremise vastu kinnitama. Suur rihma sõeib peab lokomobili hoorattaga ühes joones olema, nagu joonistus N 1 seda näitab.

	Locomobili hoorata:	Peksumagina rihma sõeib.
Joon. 1.		Dieta illes seatud.
Joon. 2.		Locom. ei ole dieti.
Joon. 3.		Peksun. ei ole dieti.

Enne masina käimapanemist waata hoolega kõik kruvid ja polbid järele, et nad kõik kindlad oleks ja õlita laagrid. Jäe aranis hoolega peab sõelte vedrude järele walwama, et nende kruvid lahti rappunud ei ole.

Kui lokomobil ja peksumasin ühest wabrikust ostetud, siis on hõlatuses lokomobili tiirus nõnda seatud, et ka peksumagina trummeli tiirus õige on. Kuid lokomobili regulator wõib oma määratud korra ära liikunud olla. Sellepärast peab aegajalt lokomobili tiirust proovima, kas see veel endine on. Teitakse, et tiirus muutunud, peab seda regulatori määratud tiirudeni ära seatama. Kuidas lokomobili tiirust ümber seada, laste omale tegelikult näidata.

Niipea kui peksumasin omas määratud tiiruses ei läi, on peksmine forratu. Enne trummeli täielise tiiruse tähtsajamist ei tohi wilja päale lastma hakata.

Wilja peab võimalikult ühetasaselt üle terve trummeli sisse lastama. Sõelad peavad wilja sordi järele walitama ja tuule lungid selle järele seatama. Töötades peab sagedasti laagrite järele vaatama, et neist wast mõnikuumaiks jooksnud ei ole ehk flop-pima hakanud.

Rihmad peavad ühesuguselt pingul olema, et masina osad kõik määratud tiirusega töötaks.

Peksuform peab wilja liistide järele seatama. Alumine peksuformi osa umbes $\frac{3}{8}$ tolli trummeli liistust eemale. Esimene peksuformi osa alumine äär umbes $\frac{3}{4}$ tolli ja ülemine äär umbes $\frac{1}{2}$ tolli trummeli liistust eemale. Peksuformi seadides peab hoolega vaatama, et selle mõlemad osad trummelist ühetasasel on.

Päale selle waata, et kõik kruwid hoolega kinni tõmmatud oleks ja teera käega trummelit tiiru, et järele katsuda, kas wast trummel peksuformisse ei puutu.

Sõelad. Misfugused sõelad iga liigi wilja jaoks walida, on raske punkti päält kindlaks määrata, sest ühte seltsi wilja on mitmes jämeduses.

Transmitioni laagrid,

rihma seibisi puust ja rauast,
weskite eelarweid ja plaanisid soowitab

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

Walida võiks järgmiselt: Alumine ehk esimene puhastaja sõelawärf:

5 m/m	aukudega,	rufistele,
6, 8 ja 10	" "	niisudele ja selle
		taolisele wiljale.
13	" "	odrabele.
16	" "	kaertele.

Kaerte peksmise ajal peab põhjelt marjasa sõel wälja wõetama ja selleasemel aukudeta plaat pantama.

Pääd ja kestad (wori). Kui neid masinast läbi lasta soowitakse, siis peab neid formiga masina päale antama, aga mitte loti ehk õleriidega. Kestasi masinasse lastes satub sagedasti kott ehk riie trummeli wahle, mis alati suurt kahju sünnitab.

Ülemise ehk teise puhastuse wärgi jaoks võiks sõelad järgmisel olla:

	Ülemine nuut.	Alumine nuut.
Niisudele	8 m/m aukudega.	6 m/m ehk 5 $\frac{1}{2}$ m/m aukudega
Rufistele	6 " "	5 " "
Odabele	10 " "	8 " "
Kaertele	16 " "	13 " "

Elevatori rihm, mille küljes kannud on, peab hästi pingul hoitama, wastasel korral jääb elevator fergesti seisma.

Ohakamurdja liistud on igal masinal tellitavad. On wili niiste, peab liistusi mantlile lähemale kruwima, kuna tuwa wilja ajal nad laugemal peawad olema. Wastasel kor-

Wõlmasibald, piimakannusi, uuendatud koorelahut. „Domo“

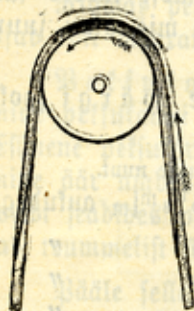
1914 aasta mudel — ise balangseeria trummel — automat elitamine, 3 aastane täielik wastutus, mõõdukas hind — soowitab igale

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

ral saab odrade idanemise võime rifutud. Kui ohakamurdja töötab, peab selle ümberajaja rihm hästi pingul pääl olema. Niipea, kui ohakamurdja täies kiiruses ei läi, ei ole ta töö korralik, terade läbimine on takistatud, mispärast nad elewatori sandu alumise puhastuse sõeltevärki tagasi sattuvad, nii et elewator ja sõelte värf ummistab.

Reerlew sorteerimise tsilinder, saab iga milja jaoks soomikohaselt seatud. Iga kord enne toomale tellimist peab tsilindri traatide võimalikult laiade kruvima, et traatide wahale jäänud terad välja kuluks. Kui tsilindri traatide toomale kruvitakse, ilma et traatide wahale jäänud teri kõrvaldatse, saab sorteerimise tsilinder rifutud, sest et traadid terade kohalt ära painduvad.

Bilt nr. 4.

Rihmad. Enne kui masin täitsa torda seatud ei ole, ei tohi rihmasid pääle panna, et võimalikult oleks iga ästikut wõlli järele kutsuda, kas ta laagrites kergesti liigub. Rihmad olgu nõnda pääle pandud, et nende jätud rihmaratta wastuperi jooksewad, nagu joonistus nr. 4 näitab. Rihmad peawad parajasti pingul olema, et küt masina osad määratud kiiruses töötawad. Ülearu pingule tõmmatud rihma tõttu wõib aga laager kuumaks jooksta.

Et balata rihmasid, nende kobeidaks ja niibets minemise eest hoida, oleks waja rihma seest poolt riisnuse õliga aeg-

ajalt ühetasaselt pisut üle määrada. Kõige rohkem tuleb muidugi naht rihmade eest hoolitseda. Töötades on wõimata ära hoida, et rihmad märjaks ei saa. Sellespärast peab neid alati pääle märjaks saamise iga kord päält poolt hää rihma määrega üle wõidma. Iseäraliselt peab suure ajamise rihma eest hoolitsema. Selle uue muretsimine sünnitab palju kulu.

Laagrid õlitades peab alati järele katsuma, kas nende õlitamise tahid korralikud on, ja kas wast mõni laager liiga lahtiselt kulunud ei ole, ehk selle müred lahti pörunud. Wanaid läinud õlitahide asemele pandagu tingimata uued. Oli peab võimalikult hää tarwitama, ja alati usaldawast ärist ostetama. Ühtegi kampa ei ole nii palju sortide turul olemas kui masina õli. Ka ei ole kerge nende sortide wahet tunda. Kui töötades leida, et mõni laager palawaks jooksnud ehk floppima hakkunud on, peab masina koha seisma jätma, ning wiga parandama.

Laager wõib palawaks minna: 1) kui ta õlitamata jäänud; 2) kui laager liiga tiisalt wõlli ümber seisab, s. o. kui laager pigistab; 3) kui määrimise õlis palju mustust on, ehk muudu mustust laagrisse sattub. Palawaks jooksnud laager tuleb koha lahti wõtta ning laager ja laagri ase wõlli pääl petroliumiga puhtas peseda. Kui laager ja laagri ase wõlli pääl rikkumata siledad on, siis wõib laagri jälle paigale kruwida, seda hää õliga õlitades. Masina juht peaks alati omal sarnaselt juhtumiseks paremat õli täpärast pidama.

Kui laagri palawaks jooksu õigel ajal ei märgata, ehk kui masinat koha seisma ei jäta, saab laager ja laagri ase

Munktelli „Jdeal“ rehepeksug.

hobustega weetawad ja isesõitjad, on meie olude jaoks igal pool kõige kohasemaks tunnistatud. Soowitab rehepeksu ühisustele

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

Mäid heksli masinaid ja Decimal kaalusi

soowitab

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

ööli pääl rikutud. Sarnasel juhtumisel on laagri forda seadmine juba tähtsam, kui siis, kui palamats joosju õigel ajal märgati ja kõrvaldati. Nüüdsest laagrit võib forda seada ainult õppinud mehaniker, seda peaks ta küll iga masinajahi omale tegele tule näidata lastma.

Kloppima hakkab laagri, kui ta liiga lahtiselt tulunud ehk kui laagri kruvid lahtiselt läinud on. On kloppimise põhjusel lahtiselt läinud kruvid, siis on tugev wiga kõrvaldada. On aga laagri lahtiselt tulunud, siis peab ettevaatlikult wähehaaval laagrit wähehaaval wälja wäljama (laagrit tõsta lastma), aga millalgi mitte nii palju, et laagri tõsta kruvitult lämbri wälja pigistama hakkab. On siiski märgata, et laagri pigistab, ei tohi millalgi kruvisid lahtiselt jätta, waid peab laagri poolte wahelise õhu pleki eht purustama. Laagri kruvid olgu alati wõimalikult sõnasti sinni kruvitud, et nad tõdastes lahti ei pöruks.

Kui laagri palamats joosju korral wõimalik ei ole masinat seisma jätta, siis võib sageasti wiga sellega parandada, kui laagri rohkesti hääb õli (motori õli) päale walatakse, millele ta flodengroffii juurde lisada võib. Vähe laagri siiski palamats, peab masina tingimata seisma jätma.

Petsimine.

Mõne minuti töötamise järele waata: 1) kas õled puhutad on. On teri wälja petstata jäänud, siis kruvi petstuforni trummelile lähemale, kuni see wiga ära jääb. Kui õled wähe puistatud saamad, nii et lahtisi teri põhja hulgaft leida on, siis peab taktistuse laudu alla poole lastma, et õled mitte liiga kiirestele üle puistajate wälja ei tuleks. On aga soowitaw, et õled kiiremalt masinast wälja tuleks, siis sae taktistuse laudu tarwiduse järele kõrgemale. Mõnikord juhtub, et õled trummeli juure puistajate päale hunkituse jäänud ja trummeli lämbri mõhima hakkawad. Sarnasel korral peab puistajatel pulgad trummeli poolt otsest ära wõtma.

2) Kas terad küllal puhutad on, ja kas mitte suure tuule tõttu isegi teri põhja hulgaft puhutud ei saa. On tuul nõrk, nii et hoganad iseltele päale langewad, peab tuuleluutisi laiemale seadma, kui aga täis teri põhja hulgaft sattub, peab tuuleluutisi loomale seadides, tuule hoogu wähenema. Tuuleluutisi peab natuke haawal kas loomale, ehk laiemale seadma, sest juba wäike muutus mõjub tuulehoos päle.

3) Kas mitte wigastatud teri kottidesse ei tule. Kui wigastatud teri kottidesse leida on, siis tõmba elevatori alumine luut lahti ja lase selle laudu paar peotäit teri wälja. Kui nende hulgaft wigastatud teri leidub, on petstuforni trummelile liiga lähedal. Seda peab natuke haawal eemale tellima, kuni terade wigastamine ära jääb. On alumisest iselamärgist tulewad terad wigastamata, ja kottides siiski wigastatud teri,

sünnib wigastamine ohaka õerujas. Sarnasel korral peab selle liistusi mantlist eemale kruwima.

Masinale wilja allalaskja peab tööliste hulgast kõige osavam olema. Wili peab võimalikult ühetasaselt üle terve trummeli laiuse alla lastama. Ei tohi millaсти terwet wihku korraka masina alla wisata, ega suwewilja hunikus masina alla lasta.

Enne, kui teist liiki wilja peksma hakatakse, peab masinat 5 minutit tühjalt käia lastma ja elewatori alumised luugid lahti tegema. See toimeetus on tingimata tarwilik, kus seemnewilja kaswatatakse, et sortide segiminekut ette ei tuleks.

Trummeli löömaliistud (schiinid) peawad aeg ajalt järelwaadatud saama. Kõik lahiseks pörunud kruwid tulewad hoolega finnitada. On löömaliistud ära fulunud, peab nende asemele uued pandama, ja trummeli jälle tasakaalu seatama. Lööma liistusi ei tohi kunagi nõnda kaua tarwitada, kuni nende hambad täitsa ärafulunud on. Ka peab selle eest hoolitsema, et löömaliistude ja nende aluste wahel tolm ei fogu.

Pääl peksu hooaja lõppu, peab masin ja fatal hooljasti puhtaks tehtama. Masina seest peab kõik tolm ja hakanad wälja pühitama, sest need koguvad omasse niiskust ta aitawad masina puuosade mädanemisele kaasa. Tahid wõelagu õliaugust wälja ja pandagu õlikasti. Rihmad pandagu ilusti kotturullitult ühes masina finnituse klotsidega siiselastja

* Kõigeparemaid juurewilja seemneid *

kindla kontrolli all.

Uus juurewilja harimise riist „SIIL“

— kõigekohasem. Soowitab

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

lasti. Kõige rohkem hoolt tuleb selle eest kanda, et teri masinasse ei jää, muidu hakkawad hiired masinas pesitama ja wõiwad suurt kahju sünnitada. Tagawara sõelad hoolega puhastatult lasti pakitult tulewad masina päale asetada, nõndasamuti platfõormi lauad ja toed ning trepp, et masina osadest midagi teise aastani laiali ei lantaks.

Lofoinobili wärwimata osad peab masinarašwast ja friidist tehtud seguga üle wõidama, et nad ei roostetaks. Kui lofoinobilile lufutagust hoiuruumi ei leidu, peab wast osad ära kruwima ja kasti pakkima, mis finni naelutada ehk lufkn panna tuleb.

Dõfets olgu masin alati weekindla fattega faetud.

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Põllutöö riistade ja masinate ladud:

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

Juhatus ja keskladu WALGAS.

Soovitame

möldritele

kuust westikiwa ja nende walamise materjali, räni (tu-
lekiwi), schmirgeli, magneesi ja chlori

÷ ÷ ÷ ÷ esteles häädufes. ÷ ÷ ÷ ÷

Meilt ostetud materjaliga on alati hääd jahwatuse wõi-
mulised kiwid saadud.

Igat jeltfi konusrattaid, teras transmissiooni wõlli
igas pikkuses ja jämeduses, rihma seibiisi puust ja rauast,
rihmafi nahast, balata, kameli karwust ja poomwillast.
Etetellimise pääle ka ilma jattuta.

**Laagrid. Püüliiidi. Kruubi masina
pleffi.**

Willa-masinate osasi.

Kruubi masinaid. Püüli westid. Sorteri-
mise ja puhastuse masinaid. Kreisfaagisi.
Gatteri faadisi. Kreisfae wõllisi. Laastu
hõowli raud osasi. Schmirgel scheibiisi. —
Sae wiilisi.

Põllumeeste Ühisus „Koit“

Põllutööriistade ja masinate ladu

Walgas, Wiljandis ja Wõrus.

Juhatus: Walgas, Moskwa uul. № 20.

Naftamotorisi

Bolinder

soovitame igale kui kõigetulusamat jõumafinat. Bolinder tarvitab vähe naftat, umbes $\frac{1}{2}$ naela hobuse jõu pääle tunnis. Kindel tõrjumata käik, tugev, kulumisele wastupidaw ehitus.

Bolinderi motori on saada igaks otstarbeks: tööstusels, meskitele, elektri waigustusels ja paadi ning laewa motorfi. — Viimaseid funi 500 hobuse jõulifi.

Meie wastutame kindlasti Bolinderi töömõimu ja nafta tarvituse kohta, sellepärast on igale kasulikumi motori meie ühijuse kaudu tellida kui era agentidelt.

Ostjatele motori juhtimise kursus hinnata.

Teras tuule motorisi,

teras kaewu pumpafi igat feltfi ja igafuguse jligawusega kaewude jaoks muretseb P. Ü. „Koit“, kõige otstarbekohajemaid mõõdukalt hinnaga. Silgawate kaewude jaoks saadame pumpa ülesseadma asjatundja mehanikeri hinnata. Celarwed walmistame esimele küsimise pääle.

Motori õh. Flodengrafiiti. Rihmasi. Rihma waha.